

vřeni manželství, dané plnomocníkem, bezúčinné a neplatné a manželství zmatečné právě pro nedostatek potřebného slavnostního prohlášení, pokud se týče pro nedostatek předpokladů §. 76. obč. zák., takže zde není uplatněného dovolacího důvodu č. 4. §. 503. c. ř. s.

(Rozhod. nejv. soudu ze dne 20. února 1917, č. j. Rv II 51/17.)

—i—

Zákaz zcizení a zadlužení, uložený poslední vůlí a knihovně poznamenaný před platností třetí dílčí novely k obč. zák. není překážkou nuceného zabavení substance nemovitosti.

Rekursní soud změnil usnesení prvního soudu, zrušil výkon povolené exekuce k zajištění směnečných pohledávek O. T-a na deskové nemovitosti dlužnice a zamítl příslušný návrh exekuční.

O důvodnění:

Pro dlužnici jest ve vložce zemských desk č. 1066 vtěleno vlastnické právo s poznámkou, že »bez svolení P. D. — nynější stěžovatelky — nemůže deskový statek ani prodati, ani zadlužiti, ani opět propachtovati.« Jest zde tedy zákaz zcizení a zatížení ve prospěch stěžovatelky. Byť i tato v této exekuční záležitosti nebyla stranou, tedy bezprostředně účastněnou, běží přece o exekuci vedenou na podstatu deskového statku, již jest postiženo právo stěžovatelky prve zmíněnou poznámkou nabyté. Jest tedy legitimována ke stížnosti jako knihovní účastnice. Nelze pochybovati o tom, že shora uvedený zákaz zahrnuje v sobě omezení vlastnice nemovitosti ohledně této. Zákaz byl zemřelým otcem vlastnice jeho poslední vůlí nařízen, jest knihovně poznamenaný a tedy účinným proti každé jiné osobě. Že takový zákaz překáží každým způsobem dobrovolnému zcizení neb zabavení nemovitosti, bylo nesporno již před vydáním třetí dílčí novely k obč. zák. Nucené zabavení bylo potom pokládáno za nepřipustné tehdy, nemá-li zákaz omezovati pouze vlastníka, nýbrž poskytuje-li práv i jiným. Tomu jest tak zde. Byť se i ustanovení §. 364. lit. c) obč. zák. (§ 13. cis. nař. z 19. března 1916 č. 69. ř. z.) nemůže přiznati přímý zpětný účinek na právní poměry vzniklé před 1. lednem 1917 (§ 5. obč. z.), lze přece zásady zde k platnosti přivedené vzhledem ke kolísavým právním náhledům použití k výkladu právního účinku zákazu zcizení a zatížení již dříve daného. V tomto případě jsou zde také veškeré podmínky (§u 364. c) obč. zák. pro účinek takového zákazu vůči jiným osobám. Věcně působivý zákaz zcizení nevztahuje se však jen na dobrovolné zcizení resp. zabavení, nýbrž není též žádného důvodu, aby se i zcizení neb zatížení nuceným výkonem nepovažovalo za nepřipustné (jak praví zpráva k návrhu III. dílčí novely, str. 44.). Tím doznal potvrzení

již dříve hájený právní náhled, že knihovně poznamenaný zákaz zcizení a zatížení jest překážkou také nuceného zabavení substance nemovitosti. Je-li však tomu tak, nemůže taková nemovitost býti předmětem vedení exekuce na její substanci a není proto přípustno ani zřízení zástavního práva.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y :

Oprávněnost P. D. ke stížnosti do usnesení prvního soudu rekursní stolice plným právem uznala, jelikož se vedení exekuce nepřímou dotýká i jejího knihovně vyznačeného práva, takže jako knihovni účastnice nabyla práva na doručení příslušného knihovního výměru (§ 123. č. 1. kn. zák.) a tedy i práva k případné stížnosti. V tomto směru nelze s vývody dovolací stížnosti souhlasiti. Věcně jest však oprávněna a naříkané usnesení rekursního soudu právně mylné. Zákaz zcizení a zadlužení, vyznačený na deskovém statku pro P. D. a uložený ještě před platností třetí dílčí novely k obč. zák. poslední vůlí není ani spojen s fideikomisární substitucí, omezující vlastnické právo dlužnice (právo čekanství), ani nejsou na nešetření zákazu stanoveny pro vlastníci škodlivé právní následky (§§ 608., 610. a 709. obč. z.). Takového druhu zákaz zcizení a zadlužení, který tedy nebyl ani prohlášen za resolutivní podmínku, ani za konečný termín, obsahuje tudíž pouze osobní závazek, opomenouti zakázaného zcizení neb zatížení. Absolutního, věcného účinku mu nelze přiznati, zavazuje toliko osobu jím zatíženou; jejím věřitelům zůstává zákonné právo, žádati z jejího celého jmění uspokojení, nezkráceno; nemůže jim tedy, kde jsou zákonné podmínky nuceného zajištění neb vymáhání jejich pohledávek ze statku tímto zákazem zatíženého, toto zajištění neb dobývání býti odepřeno, poněvadž majetek není pro omezení dané vůlí vlastníka neb některého právního předchůdce dle zákona odňat dosahu svého věřitele (§ 364. obč. z.). Proto nebyl v tomto případě knihovně vyznačený zákaz zcizení a zadlužení překážkou výkonu povolené exekuce ať již zajišťovací či uspokojovací (§§ 88. ex. ř. a 94. č. 1. a 2. kn. z.). Že na knihovně vyznačené omezení práva nakládání, o něž zde běží, nelze použití předpisu §. 364. c) třetí dílčí novely k obč. zák. (§ 13. cis. nař. z 19. března 1916 č. 69. ř. z.), že naopak sluší je posuzovati dle práva platného v době jeho knihovního vyznačení, dokázal správně rekursní soud. To plyne také z materiálů ke zmíněné dílčí novele (viz § 54. vládní předlohy, 29. příloh ke stenografickým protokolům panské sněmovny, str. 42 a násl.).

(Rozhod. nejv. soudu ze dne 30. května 1917, č. j.

R II 133/17
1.)

F. B.